

Kyrkans offentlighetsprincip vid upphandling och avtal – fördjupningstext till offertförfrågan

Denna text är riktad till er som kommer lämna offert till Svenska kyrkan. Texten ger fördjupad information om det skydd både ni som leverantörer och kyrkan har mot att känslig information i upphandlingen lämnas ut till t.ex. annan deltagare i upphandlingen.

Innehåll

Kyrkans offentlighetsprincip	2
...om handlingen ingår i kyrkans offentlighetsprincip.....	2
...om handlingen innehåller sådan känslig information som det är förbjudet för kyrkan att lämna ut.....	3
Inledning.....	3
Prövning vid varje begäran.....	3
KO kapitel 54 skyddar flera intressen	3
Automatiskt skydd i första fasen av upphandlingen.....	4
Paragraf till skydd för leverantörens intressen	4
Paragraf till skydd för kyrkans intressen	5

Kyrkans offentlighetsprincip

Svenska kyrkan omfattas av en offentlighetsprincip för handlingar. Principen står i lag och finns för att kyrkan är en öppen folkkyrka och tidigare var statskyrka.

Kyrkans offentlighetsprincip innebär att var och en kan *begära* att ta del av handlingar i kyrkan. Därefter prövar kyrkan – utifrån lag och kyrkoordningen – om handlingen *för det första* ingår i offentlighetsprincipen och, i så fall, *för det andra* om den innehåller sådan känslig information som det är förbjudet för kyrkan att lämna ut.

...om handlingen ingår i kyrkans offentlighetsprincip

En handling behöver för det första innehålla information, t.ex. text, siffror, kod, bild, ritning, ljud och film. *Svenska kyrkans handlingar* ingår i offentlighetsprincipen. En *Svenska kyrkans handling* har följande kännetecken:

1. Den förvaras hos kyrkan och är
2. antingen inkommen till eller upprättad hos kyrkan.

OBS! Det finns flera tillägg till och undantag från denna regel.

Exempel:

- En handling sänds *från kyrkan* till extern part och blir därmed *upprättad*. Kyrkan sparar en kopia.
- En handling sänds *till kyrkan* från extern part och blir därmed *inkommen*. Kyrkan sparar handlingen.

I dessa situationer kan vem som helst – konkurrent, allmänhet, media m.m. – *begära* att ta del av viss utpekad handling.

...om handlingen innehåller sådan känslig information som det är förbjudet för kyrkan att lämna ut

INLEDNING

Trots att vem som helst kan begära att ta del av en *Svenska kyrkans handling*, finns det paragrafer som skyddar viss specificerad information och som därmed förbjuder utlämnande av den. Därför får vissa handlingar inte lämnas ut, fastän de ingår i offentlighetsprincipen.

Kyrkan har sekretessliknande paragrafer för information som förekommer vid upphandling och avtal, som motsvarar offentlig sektors sekretessregler för samma slags information. Dessa finns i kyrkoordningen (KO) kapitel 54. De två huvudparagraferna¹ beskrivs nedan.

Kyrkoordningen använder inte ordet *sekretess*. Istället står det *förbud gäller mot att röja uppgifter om...* Det betyder samma sak.

PRÖVNING VID VARJE BEGÄRAN

Det går inte för kyrkan att i förväg säga vilka handlingar, eller vilken information i handlingarna, som kommer att skyddas. Det är nämligen *vid varje begäran* om utlämnande av handling som kyrkan ska pröva

1. om handlingen är en *Svenska kyrkans handling* och
2. om det finns ett förbud i kapitel 54 mot att lämna ut information som finns i handlingen.

KO KAPITEL 54 SKYDDAR FLERA INTRESSEN

6 § skyddar *kyrkans* intressen och 7 § skyddar *leverantörens* intressen. Information kan också skyddas baserat på *sakinnehållet*. T.ex. förbjuds utlämnande av information om säkerhetsåtgärder och bevakningsåtgärder (10 §) och information om kyrkans beredskap (10a §), om det finns risk för viss skada.

¹ OBS! Paragraferna i detta dokument motsvarar vad som gäller vid tidpunkten då denna text skrivs, 2025. Aktuell lydelse framgår alltid i den digitala versionen av kyrkoordningen som finns på <https://www.svenskakyrkan.se/kyrkoordningen>

Automatiskt skydd i första fasen av upphandlingen

KO 54 kap. 6 § stycke 2

Om ett ärende enligt första stycket* rör upphandling, får uppgifter som **rör anbud inte i något fall lämnas** till någon annan än den som har lämnat anbudet **förrän** alla anbud offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud har fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts.

*ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet

Den här paragrafen innebär att innan den nationella nivån beslutar om tilldelning är *all* information i alla offerter automatiskt hemliga.

Paragraf till skydd för leverantörens intressen

KO 54 kap. 7 §

Förbud gäller mot att röja uppgifter om **affärs- och driftsförhållanden** för någon som har trätt i affärsförbindelse* med kyrkan. Förbudet gäller om det av någon **särskild anledning kan antas att affärspartnern lider skada** om uppgiften röjs.

*innefattar både den som besvarar kyrkans offertförfrågan med en offert som inte antas, och den vars offert leder till avtal med kyrkan

Den här paragrafen kan börja gälla efter att det automatiska totala skyddet för anbuds innehåll löpt ut (se föregående avsnitt). Kraven för att ni som leverantör ska få skydd enligt den här paragrafen är:

1. ni begär skyddet,
2. informationen handlar om affärsförhållanden eller driftsförhållanden,
3. ni ”identifierar” informationen och ger en rimlig motivering till varför ert företag skulle skadas av ett utlämnande och
4. vid en eventuell begäran om utlämnande bedömer kyrkan – utifrån er beskrivning – om informationen är skyddad från att lämnas ut.

Se till offertförfrågan för instruktion hur ni begär skydd för era känsliga affärsförhållanden och driftsförhållanden.

Det spelar ingen roll i vilka handlingar de känsliga affärsförhållandena eller driftsförhållandena förekommer. Paragrafens skydd kan därför sträcka sig längre än till enbart offerten (t.ex. avtal och handlingar som uppkommer under avtalsrelationen). Den känsliga informationen som får skydd kan vara antingen om affärsförhållanden eller om driftsförhållanden, eller om båda samtidigt.

Paragraf till skydd för kyrkans intressen

KO 54 kap. 6 § första stycket

Förbud gäller mot att röja uppgifter som **hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet, om det kan antas att kyrkan lider skada om uppgiften röjs.**

Enligt den här paragrafen är ”ribban” för skydd ”satt lägre” för kyrkan än för leverantörer. Man kan säga det är relativt enkelt för kyrkan att aktivera detta skydd; kyrkan behöver ”bara” motivera att skada för kyrkan kan *antas*, om informationen lämnas ut. Leverantören behöver å andra sidan motivera att skada av någon *särskild anledning kan antas* om informationen lämnas ut (se föregående avsnitt).

Kyrkan kan t.ex. finna att det påverkar kyrkans möjligheter negativt att göra en bra affär i framtida upphandlingar, om visst innehåll från nuvarande upphandling (eller avtal) lämnas ut till företag som kan komma att delta i framtida upphandlingar inom samma område.

Det räcker att skydd för informationen aktiveras med stöd av *en* paragraf. När kyrkan bedömer att kyrkan kan skadas av ett utlämnande spelar det alltså ingen roll om leverantören har begärt skydd för samma information eller inte. Likaså räcker det att leverantören ger kyrkan särskild anledning att anta att leverantören kan skadas av ett utlämnande – kyrkan behöver inte också skadas – för att skydda känslig information om leverantörens affärsförhållanden eller driftsförhållanden.